

A gyémánt díszoklevél igényléséhez csatolt rövid szakmai életrajz:

1963-tól 1996-ig, nyugdíjba küldéséig a Karcagi Gábor Áron Gimnázium és Egészségügyi Szakközépiskola magyar-történelem, később filozófia szakos tanára nappali illetve levelező tagozaton. Öt saját osztályban volt osztályfőnök, de másokat is helyettesített ebben a minőségben, illetve ellátott munkaközösség-vezetői feladatokat is. 1987-től a pozíció megszűnéséig szaktanácsadó magyar nyelv és irodalomból (Jász-Nagykun-)Szolnok vármegyében. Nyugdíjba küldése után a szolnoki Tiszaparti Gimnáziumban segítette a pályakezdő kollegákat. Rendszeresen vállalt érettségi elnöki teendőket, Mezőtúron, Törökszentmiklóson, Tiszafüreden, Szolnokon is többször volt elnök. Részt vett a felvételi feladatlapok elkészítésében is.

Nagy hangsúlyt fektetett nemcsak az oktató, hanem a nevelő munkára is: osztályaival mindig részt vett az őszi társadalmi munkákon, rendszeresen szervezett osztálykirándulást, nyári építőtáborokba, táborokba kísérte tanítványait és szaktanácsadóként kollegáinak is szervezett kirándulásokat az ország irodalmi szempontból nevezetes tájaira illetve a határon túlra.

Hitt a pedagógus szerepének társadalmi fontosságában: versenyzőként is részt vett vetélkedőkön, diákjainak üzemlátogatásokat is szervezett a szülők illetve volt tanítványok segítségével. Lelkes szervezője és résztvevője volt az iskolai ünnepélyeknek, többek között az iskola fennállásának 300 éves évfordulóján rendezett ünnepségeknek. Ebből az alkalomból ismerték el munkáját az Oktatásügy Kiváló Dolgozója kitüntetéssel.

Toldi Attila magyar–történelem szakos tanár, főigazgató emlékező beszéde,

mely elhangzott 2023. szeptember 2-án a karcagi borjúdűlői temetőben

Barát Mihályné Kálmán Margit (1939.12.12–2023.08.27.) tanárnő ravatalánál

„Édes barátaim, olyan ez éppen,
mint az az ember ottan a mesében.
Az élet egyszer csak őrája gondolt,
mi meg mesélni kezdtünk róla: „Hol volt...”,

Tisztelt gyászoló család, búcsúzó kollégák, tanítványok, barátok és tisztelők!

Kosztolányi Halotti beszédének szavaival fordulok minden kedves jelenlévőhöz. Meséljünk hát róla. Néhány napja csak, hogy „az élet őrája gondolt”: TANÁRNŐre – számomra csupa nagybetűvel –, aki még egy utolsó órát tart. Számunkra a legnehezebbet. Tanít most is bennünket: a hallgatás mélységére, az emlékezés sokszínűségére, ennek fájdalmára és a hozzá oly közel álló bölcs derűjére. Mert ilyen volt Ő: jó szóval, komolyan oktató, ugyanakkor derűs erőt sugárzó.

Muszáj pontosnak lennem, mert mindig elvárta tőlünk. Negyven évvel ezelőtt, 1983-ban lépett be életembe, amikor a Gábor Áron Gimnázium 1. A osztálya számára elkezdte… nem is annyira tanítani, mint inkább megszerettetni a történelem nyugodt, de még inkább küzdelmes időszakait, a magyar nyelvtan páratlanságát, és belökött bennünket az irodalom örvényébe. A felsőbb évesektől már tudtuk: figyelni, gyorsan és sokat jegyzetelni kell az óráin, és nem várni a tanulással a nagydolgozatig, mert szereti, ha gondolkodva beszélünk, tehát felelünk az előző óra anyagából. Ezt az első héten tudatosította bennem, mert az első felelők között voltam. Aztán szakértelme egyik elismeréseként megyei szakfelügyelő lett, így három tanéven át már csak a történelemórákon élvezhettük társaságát és kultúrfölényét.

„Hülyükéim!” – lágyan és szeretettel mondta, ha nem kapcsoltunk gyorsan. Hozzá képest azok is maradtunk. De tudása, stílusa, látása mind hozzá járult ahhoz, hogy magam is a rengeteg olvasást elváró magyar–történelem szakpárt választottam továbbtanulási iránynak, és ezt megalapozandó igazoltam a felvételire otthoni környezetében felkészítő csapatába.

Micsoda rétegeit tárta fel egyes irodalmi alkotásoknak, milyen élvezettel beszélt a történelemről! Füzeteim évtizedek óta várják, hogy nyugdíjasként majd újraolvassam őket, és akkor tanárnő ismét ott fog ülni a széken… és időnként egy kis kesernyés cigarettafüstöt is odaképzelek. Empátiával, jó pedagógiai érzékkel kezelte serdülőkorunk kelekótya világát, és későbbi, pedagógusi pályafutásunk egyik fő viszonyítási pontja marad Margit néni tudása.

Halálhíre megdöbbenést váltott ki, az internet világában sokan hívtak elő és írtak le egy-két mondatban kellemes emlékeket, sokan vallottak életpályájukat meghatározó személyiségéről, emelték ki különleges egyéniségét, jellemét, rendkívüli tudását, sajátos humorát.

A beregi kislánynak Bereg, azon belül Tiszaszalka örök viszonyítási pontja maradt, ezért is szervezte aktuális osztályának osztályfőnökeként az első kirándulást a szatmár-beregi tájra.

A Nagykunságban azonban pedagógus-óriássá vált, és erre a megállapításra sokan esküt is mernénk tenni. Kiss Tamás kisújszállási, majd debreceni költő-tanár írta:

„Aki nevel az abban él,
amit másoknak megtanít.”

Tanárnő – mint a fény – szétszóródott bennünk, és tovább él. Pár hónapja, karácsony előtt beszélgettem vele hosszabban, emlékeit és a mai világra tett megállapításait mindig egy-egy versidézettel is alátámasztotta. Margit néni még akkor, 83 évesen is megmutatta, hogy az izmusok, mint a víz, szalad, de a tudás, mint a kő, marad.

Hogy tudása, pedagógiai munkája mennyi kitüntetést kapott? Amit meg lehet fogni,

méltatlanul keveset. Hogy kitüntetést mennyit kapott? Megszámlálhatatlanul sokat. Mert a

legnagyobb elismerés az életben a hálás tanítványok emlékezete. Tanárnő 1983. évi tanórai anyaga a Bibliáról beépült az én óravázlatomba, és ki tudja még hány volt tanítványéba, akik a pedagóguspályát választották. Bölcsessége, munkássága tovább él bennünk, hatása azonban azokban is, akikre mi is hatni tudunk.

Gazdag örökséget hagyott hátra: a tanárnőt szerető és tisztelő emberek lelkében halhatatlanságát; családjában – gyermekeiben, imádott unokáiban és majdan az ő leszármazottjaikban – tovább él; tanári munkája hasznosul tanítványai munkájában.

Úgy engedjük el tanárnőt végső nyughelyére, hogy örökké itt marad közöttünk. Mert minden tanítványa őriz valamit belőle, mint ahogy ő is őrzött életében sok mindent belőlünk. Őrzött a miniszterré lett tanítványból éppúgy, mint az orvossá, jogásszá, pedagógussá vagy érettségit és szakmát szerző dolgozóvá vált tanítványokból.

Tisztelt gyászoló közösség!

Itt állunk egy gazdag, tartalmas, és hatásában messze sugárzó élet sírjánál. Legyen áldott a sír, mely magába zárja, és legyenek áldottak, akikben tovább él emléke. Folytatom Jobbágy Károly Az elhagyott repülőtér versét, amely így végződik:

„Te, aki szállsz fejem felett,
ne felejtsd el az első leckét,
a riadt, kezdő éveket.
S míg téged világűrbe von
korunk süvítve, – gondolj majd rám,
ki akkor is ott, lenn leszek még,
ott az iskolaudvaron.
Számon kopott szavak kopognak
s rovom a kört, a megszokottat.
S mert az idő nem szekér, vénhedt,
hanem rakéta, felragad,
ha találkozunk
– megtörténhet –
billentsd meg majd szárnyadat.”

Ne igyekezzünk találkozni, de egyszer meg fog történni, és akkor – üdvözlésként – sokan megbillentjük felé azokat a szárnyakat, melyet ő is növeszteni segített. Köszönjük meg hát magunkban, csöndesen, a szó legnemesebb értelmében tanítványtiszteletben álló személy ránk hagyott örökségét, de adjuk is tovább, szórjuk is szét, mert szeretett családja mellett Mi voltunk az Ő küldetése.

Bihari György megemlékezése

KEDVES TANÁRNŐ, MARGITKA! (így csupa nagybetűvel írva)

Őszinte fájdalommal, és részvéttel búcsúzunk Tőled, mi, akikkel együtt kezdted Te is 1962-ben a Gábor Áron Karcagi Gimnáziumot. Te, mint friss diplomás középiskolai tanár, mi pedig mint leendő középiskolások. Négy évig tanítottál bennünket abból a tantárgyból, melyben hozzásegítettél minket ahhoz, hogy az egyik legszebb tudást ismerjük meg, a magyar irodalmat és a magyar nyelvet.

Kedvenc költőd – Ady Endre – verssorának értelmét belénk itattad:

Verecke híres útján jöttem én,
Fülembe még ősmagyar dal rivall,
Szabad-e Dévénynél betörnöm
Új időknek új dalaival?

Elveid mellett konokul, és következetesen kitartottál. Fanyar humorodat megőrizted életed fájdalmakkal teli, hajlott időszakában is. Megszenvedted az érdemtelenül rád mért sorsot. Nemrégen azt mondtad: „ ... Elmehettem volna, de megszerettem Karcagot. Nem a táj, hanem az emberek voltak fontosak. Karriervágy nem érdekelt!” Igen, így maradtál az egyenes úton!

Amikor visszaperelted szeretett férjedet végzetesnek tűnt betegségéből, rendezted kapcsolatod a Mindenhatóval, ezért aztán hiteles részedről Pál apostol Thymoteushoz írt levelének befejező verse:

„Ama nemes harcot megharcoltam,
Futásomat elvégeztem
A hitet megtartottam.
Végezetül eltétetett nekem az igazság koronája…..”

Búcsúzom Tőled Margitka az 1966-ban érettségizett IV. c. osztály nevében Bihari György.

Barát Mihály
– tanár –
1938 – 2018
felesége
Kálmán Margit
– tanárnő –
1939 – 2023
„A holtom után ne keressetek,
Leszek sehol – és mindenütt leszek.”